

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

Φρονιμάδα και άκεραιότητα.

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
'Αναπλ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου 'Αθηνών

Έλλειψη εμπιστοσύνης

Ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά του νεοέλληνα είναι ότι αμφιβάλλει για τους πάντες και τ'άπαντα. Είναι θέβαιο ότι έχει χάσει την εμπιστοσύνη του και συνεπώς δεν εμπιστεύεται κανένα. Έχουν πάει περίπατο εκείνα τα περι τυφλής εμπιστοσύνης, με κλειστά μάτια κ.τ.τ. 'Απεναντίας έλοι του λένε και ο ίδιος επαυλαμιδώνει συχνά πυκνά στον εαυτό του ότι πρέπει να έχει τα μάτια του δεκατέσσερα.

Είναι αλήθεια ότι υφίσταται πολλά. Τόν κοροϊδεύουν μπροστά στα ίδια του τα μάτια. Τόν εξαπατούν, τόν ξεγελάνε. Δεν τηρούν αυτά που του υπόσχονται. 'Ο λόγος πλέον δεν είναι συμβόλαια. 'Η χειραφία δεν πείθει. 'Η υπογραφή δεν έχει πιά αξία. Οι επιταγές εκδίδονται έν γνώσει άκάλυπτες. Οι προθεσμίες δρίζονται για τα μάτια του κόσμου και από εκεί και πέρα αγωνίζεσαι να βρεις τους μαστόρους. Αύριο, μεθαύριο, παραμεθαύριο. Τα ραντεβού δίνονται για να ματαιωθούν. Τό θά σε πάρω τηλέφωνο σε λίγο, γίνεται δέν σε παίρω ποτέ.

Δέν ωφελούν οι διαμαρτυρίες, δέν ωφελούν οι ρήτρες. Τελικά έσθ βρίσκεσαι να είσαι ο κακός. 'Απαιτείς συνέπεια λόγου και συνέχεια πράξεων. 'Απαιτείς ακρίβεια, ειλικρίνεια, άμυδαιότητα. Προβάλλεις αξιώσεις. Θέλεις ο άλλος να σου φερθεί τίμα, ίσια. Μπροστά σου βρίσκεις τ'ά αντίθετα. Γίνεσαι νόμμερο και σέ περιγελούν. Είσαι πρόσωπο δαχτυλοδειχτούμενο. 'Ο κόσμος γυρίζει ανάποδα; 'Εσθ είσαι ο ανάποδος! Γιατί, έξακολουθείς να πιστεύεις δτι όταν δίνεις τó λόγο σου πρέπει και να τόν τηρείς. 'Όταν υπόσχεσαι κάτι πρέπει και να τó δίνεις. 'Όταν φτιάχνεις κάτι πρέπει και να τó φτιάχνεις σωστά. 'Όταν κλείνεις ραντεβού πρέπει και να πηγαίνεις κ.λπ. κ.λπ. κ.λπ. Πώς, λοιπόν, από εκεί και πέρα να έχεις εμπιστοσύνη σέ κάποιον;

'Αντί-δραση άλλου τύπου

'Η ά ν τ ί δ ρ α σ ή σου μπροστά σέ μι'ά τέτοια

κατάσταση μπορεί να αποβεί διαμετρικά αντίθετη. Μπορεί να μ'ην εμπιστευθείς πιά ποτέ και κανέναν και ν' αποφασίσεις με τή σειρά σου και σ' να εξαπατάς τούς πάντες και τ'ά πάντα. 'Ήδη είχες αποδειχτεί τρομερά άφελής με τó να εμπιστεύεσαι τούς συνηθρούπους σου και τó μετάνιωσες. Σ' αυτή σου όμως τή στάση προδίδεις μι'ά στερεοτυπική στάση. Πεικνύεις, και όποιον πάρει ο Χάρος. Δέν διακρίνεις, δέν διαφοροποιείς.

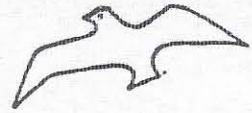
Δέν αποκλείεται όμως ή αντίδρασή σου να αποβεί ένός διαφορετικού τύπου. 'Η αντίδρασή σου να δηγηήσει σέ μι'ά στάση που να μ'ην είναι άπόλυτη όπως αυτή που περιγράψαμε προηγουμένως: τού έλα ή τού τίποτα. Να είναι, δηλαδή, μι'ά στάση που να διακρίνει, να διαφοροποιεί, «να αποδίδει σέ έλους ό,τι τούς όφείλει» (πρβλ. Ρωμαίους ιγ' 7), μι'ά στάση φ ρ ο σ υ ι μ ά δ α ς. Παράλληλα όμως θά είναι και μι'ά στάση ά κ ε ρ α ι ό τ η τ α ς που δέν θά επιτρέπυ ψευτίσματα και καμώματα και υποχωρήσεις έπειδή οι άλλοι φέρονται διαφορετικά.

Οι δυό αυτές σ τ ά σ ε ι ς φρονιμάδας και άκεραιότητας σ ε σ υ ν δ υ α σ μ ό μπορούν ν' αποτελέσουν τή μόνη δυνατότητα επιβίωσης σ' ένα κόσμο σκληρό, όπου ή απλότητα και ή άθωότητα δέν είναι αγαθά έν έπαρκεία. 'Η συνύπαρξη αυτών των δύο στάσεων, των δύο ιδιοτήτων δέν είναι άυθαίρετος άυτασχεδιασμός αντιμετώπισης τής σκληρής πραγματικότητας. Είναι μ η χ α ν ι σ μ ό ς ά μ ύ ν η ς πανάρχαιος που έχει τó κύρος όμως θείας και ύψηλης επιταγής καθότι ή σύσταση προέρχεται από τόν ίδιο τόν Κύριο, τή στιγμή μάλιστα που άποστέλλει τούς μαθητές Του σέ άποστολή στον κόσμο.

'Ο νόμος τής ζούγκλας

Γνωρίζει πολύ καλά τó περιβάλλον μέσα στο όποιο τούς στέλνει. «'Ιδού έγώ άποστέλλω ύμ'ας ως πρόβατα έν μέσφ λύκων». Δέν έχει καμιά αμφιβολία για τó

σ ἐ δρόμους ποιμαντικής διακονίας

πού πάνε. Σήμερα θα διατυπώνουμε ότι εκεί που πηγαίνουν κυριαρχεί ο νόμος της ζούγκλας. Αυτό όμως δεν εμποδίζει τη διακίνηση. Άρκει να προσέξουν. «Γίνεσθε σὺν φρόνημαί ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιαι ὡς αἱ περιστέραί». Παρόλο που «HOMO HOMINI LUPUS» υπάρχει μιὰ ἐλπίδα νὰ ξεφύγουμε ἀν ἔχουμε τὴ φρονιμάδα τοῦ φιδιοῦ καὶ τὴν ἀκραιότητα τοῦ περιστεριοῦ (Ματθ. ι' 16). Σὲ μιὰ σύμπτωση τῶν ἀντιθέτων πού δὲν φαίνεται νὰ εἶναι εὐκολή, μάλλον θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἐξαιρετικά δύσκολη!

Τοὺς ἐφιστᾶ λοιπὸν τὴν προσοχή ὅπως τὴν ἄλλη φορά μὲ τὴν παραβολὴ τῶν παρθένων πού τις ἤθελε φρόνημες καὶ ὄχι μωρές (Ματθ. κε' 1-13). Τὸ ἴδιο ἀναγκάζεται νὰ κάνει καὶ ὁ Ἅπ. Παῦλος πρὸς τοὺς Ρωμαίους: «θέλω δὲ ὑμᾶς σαφοῦς μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκραιοὺς δὲ εἰς τὸ κακόν» (ιστ' 19). Ἡ διαπάλη ἀγαθοῦ - κακοῦ, λύκων - προβάτων, θὰ ἀποβῆ θεϊκὴ μόνον ὅταν ἡ ἀντιμετώπιση γίνῃ μὲ φρονιμάδα καὶ ἀκραιότητα. Καὶ ἐξηγήσαμε τί μπορεῖ νὰ σημαίνει αὐτό.

Ἄσκηση ἐτοιμότητας

Στὴν πράξη ὁ ἀγώνας αὐτὸς προμηνύεται δύσκολος. Ὡς ποιμένες καὶ ὡς γονεῖς ἀντιμετωπίζουμε σήμερα τεράστια προβλήματα πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση. Στὴν προσπάθειά μας νὰ δώσουμε μιὰ σωστὴ ἀγωγή προβληματιζόμεστε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι. Τὰ ἐρωτήματα πού ἐγείρονται εἶναι ἀμελικτα. «Ἐχὼ δικαίωμα ἐγὼ ὡς παιδαγωγὸς νὰ προετοιμάσω ἀνθρώπους πού θὰ μοῦ καταλογίσουν μετὰ ὅτι τοὺς ἀνέθρεψα ὡς εὐάλωτα ἄτομα;» Εἶναι εὐλογο τὸ ἐρώτημα πού πολλοὶ γονεῖς μᾶς θέτουν: «Μὰ τὸ παιδί μου θὰ τὸ κάνω καρπάζοις σπράχτρα;»

Πραγματικά ἀντιμετωπίζουμε διλήμματα ὅταν ἐπιχειροῦμε νὰ δώσουμε στὰ παιδιά αὐτὸ πού ἀποκαλοῦμε χριστιανικὴ ἀγωγή. Φοβούμεστε ὅτι τὸ παιδί μας δὲν θὰ μπορέσει νὰ ἐπιβιώσει σύμφωνα μὲ τις ἀρχές πού τὸ μεγαλώνουμε. Στ' αὐτιά μας ἤχει ἀκόμα τὸ τραγούδι ἐκεῖνο πού τὸ παιδί ἐρωτᾶ διαδοχικά τοὺς γονεῖς του «σὲ τί κόσμῳ τὸ ἔχουν φέρεῖ γὰ ζήσει» καὶ τελικὰ τολμάει νὰ πεῖ στὴ μαμά του ὅτι «δὲν τοῦ ἀρέσει ὁ κόσμος καὶ ἐπιστρέφεται πίσω», σὰν πιάτο φαγητοῦ πού

τὸ παραγγείλαμε καὶ ὄντας ἀπαράδεκτο τὸ δίνομε πίσω στὸν σερβιτόρο.

Ἐἴτε ὁμως ἐπιστρέφουν πίσω εἴτε ὄχι τὰ παιδιά τὸν κόσμῳ στοὺς γονεῖς τους, εἶναι ὑποχρεωμένα νὰ ζήσουν κι αὐτὰ μαζί του. Κι εἶναι καθήκον ὄλων μας ἀπὸ πολὺ ἐνωρίς νὰ μάθουμε στὰ παιδιά μας τοὺς κανόνες τοῦ παιχιδιοῦ. Παρ' ὄλη τὴ δυσκολία ἐφαρμογῆς τους ἐμεῖς ὀφείλομε νὰ ἐπιμεινομε. Ἄλλωστε «τί γὰρ ὀφελεῖται ἄνθρωπος ἐάν τὸν κόσμῳ ὄλων κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ» (Ματθ. ιστ' 26).

Χρειαζεται ἄσκησις ἐτοιμότητος καθε τόσο οὕτως ὥστε νὰ μὴ θρεθοῦμε ἀπροετοιμαστοὶ καὶ μᾶς πιάσει ταραχή. «Ἦτομάσθη καὶ οὐκ ἐταράχθη» μᾶς ὑποδεικνύει ὁ Ψαλμωδός. Ἐὰν πάγια γραμμὴ ὄλων τῶν διδασκάλων καὶ πνευματικῶν ὀδηγῶν ἦταν νὰ ὑποδεικνύουν στοὺς μαθητῆς τους στὸ τέλος τῆς ἡμέρας νὰ κάνουν ἕνα μικρὸ ἀπολογισμό γιὰ τὸ τί ἔπρεπε νὰ κάνουν καὶ δὲν τὸ ἔκαναν ἢ τί καλὸ ἔπραξαν στὴ διάρκεια τῆς ἡμέρας, σήμερα ἐπιβάλλεται νὰ ξεκινᾶμε ὄλοι μας τὴν ἡμέρα μὲ ἕνα πρόπολογο. Τί μπορεῖ νὰ μᾶς συμβεῖ, τί εἶναι ἐκεῖνο πού πιθανὸ θὰ ἀντιμετωπίσουμε, τί θὰ μᾶς ἔλθει; Ἀκόμα κι ὅταν δὲν θὰ μπορούμε νὰ τὰ προ-υπολογίσουμε ἀκριδῶς ὄλα, ἢ προ-ετοιμασία αὐτὴ θὰ μᾶς προδιαθέσει «ν' ἀντέξουμε τὸ θάρος ἀπὸ τὰ μελλούμενα» ὥστε φρόνημοι καὶ ἀκέραιοι νὰ τὰ ἀντιμετωπίσουμε.

Πρωτοβ. Γεωργίου Δ. Μεταλληνοῦ,
Ἄναπλ. Καθηγητοῦ

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ (ὕπερ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας)

Ἐνα βιβλίον πού βοηθεῖ τὸν ἀναγνώστη νὰ συνειδητοποιήσει τὴ διακονικὴ, μαρτυρικὴ καὶ ἀγωνιστικὴ πορεία τῆς Ἐκκλησίας, ἰδιαίτερα στὴν ἐποχὴ μας, πού ἡ πνευματικὴ σύγκρουση αὐξάνει ἐπικίνδυνα καὶ ἡ Ἀλήθεια γίνεται ὄλο καὶ πὺθνοδιάκριτη.

Γράψατε: Ἄποστολικὴ Διακονία, Ἰασιῶν 1,
115 21 Ἀθήνα, τηλ. 722.8008.

Βιβλιοπωλεῖο: Δραγατσανίου 2, Πλατ. Κλαυθμᾶνος, τηλ. 322.8637.